

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 29 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Łosik

Protokolant: p.o. stażysty Aleksandra Strzałkowska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2019 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa E. Ł.

przeciwko R. P.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. **Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki E. Ł. umowę darowizny zawartą pomiędzy M. P. a pozwaną R. P. przed notariuszem O. P. (rep. (...)), na mocy której M. P. darowała swojej matce R. P. udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą numer (...), a to w celu zaspokojenia wierzytelności powódki w kwocie 198.000zł z tytułu alimentów należnych od dłużnika M. Ł. za okres od stycznia 1999 roku do października 2007 roku, na podstawie umowy o świadczenie alimentacyjne z dnia 26 sierpnia 1997 roku zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem O. P. (rep. (...)), której Sąd Rejonowy w P. nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 5 lutego 1998 roku w sprawie (...) w wysokości 2000zł miesięcznie, a następnie na mocy ugody sądowej z dnia 11 stycznia 2007 roku zawartej przed Sądem Rejonowym w P. w sprawie (...) obniżonych do kwoty 1.000zł miesięcznie, wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie w płatności od dnia wymagalności każdej raty alimentacyjnej tj. od 11 dnia każdego miesiąca do dnia zapłaty, poczynszy od stycznia 2000 roku.**
2. **W pozostałym zakresie powództwo oddala.**
3. **Kosztami postępowania obciąża w całości pozwaną i z tego tytułu zasądza od niej na rzecz powódki kwotę 10.367zł.**

SSO Anna Łosik

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 04 lutego 2017 roku (k. 2- 63) E. Ł. wniosła o uznanie za bezskuteczne do niej:

- umowy sprzedaży zawartej dnia 06 października 2016 roku przed notariuszem O. P. w Kancelarii Notarialnej w P. (Rep. (...)), na mocy której M. Ł. sprzedał M. P. należący do niego udział wynoszący 1/2 części w prawie własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), o obszarze 0,0701 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...),
- umowy darowizny zawartej dnia 14 grudnia 2016 roku przed notariuszem O. P. w Kancelarii Notarialnej w P. (Rep. (...)), na mocy której M. P. darowała swojej marce R. P. należący do niej udział wynoszący 1/2 części, w prawie własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), o obszarze 0.701 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...),

a to w celu zaspokojenia do kwoty 198.000zł wierzytelności wynikającej z zaległych alimentów przyznanych na rzecz E. Ł. na mocy umowy o świadczenie alimentacyjne w dnia 26 sierpnia 1997 roku zatwierdzonej postanowieniem Sądu Rejonowego w P. w dniu 05 lutego 1998 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...).

Nadto powódka domagała się zasądzenia od pozwanej na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż posiada w stosunku do dłużnika M. Ł. wierzytelność opiewającą na kwotę 339.918,46 zł z tytułu zaległych alimentów, natomiast roszczenie ogranicza do wysokości 198.000 zł. Kwota alimentów została ustalona na mocy umowy o świadczenie alimentacyjne zawartej pomiędzy rodzicami powódki - D. Ł. i M. Ł. w dniu 26 sierpnia 1997 roku i zatwierdzonej postanowieniem Sądu Rejonowego w P. w dniu 05 lutego 1998 roku. Na wniosek matki powódki w 1998 roku rozpoczęła się egzekucja świadczeń, w toku której komornik wyegzekwował drobne kwoty poprzez zajęcie renty dłużnika. W 2005 roku syndyk masy upadłości przekazał matce powódki kwotę 94.058,40 zł tytułem zaległości alimentacyjnych. W wrześniu 2016 roku dłużnik nabył na podstawie dziedziczenia testamentowego 1/2 udziału we własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), o obszarze 0.0701 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...). W dniu 07 listopada 2016 roku powódka złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji z nieruchomości tytułem zaspokojenia należności. Okazało się jednak że dłużnik dokonał sprzedaży swojego udziału własności przedmiotowej nieruchomości i egzekucja nie mogła zostać przeprowadzona. Dłużnik sprzedał udział w nieruchomości swojej konkubinie M. P. za kwotę 210.000 zł. W dacie zawarcia umowy sprzedaży dłużnik, poza udziałem we własności nieruchomości, nie miał innych wartościowych składników majątku, nie posiadał oszczędności. Dokonana czynność spowodowała, że dłużnik stał się niewypłacalny. M. P. rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz dalszej osoby - swojej matki. Rozporządzenie nastąpiło nieodpłatnie, bowiem pozwana uzyskała udział we własności nieruchomości na podstawie umowy darowizny z dnia 14 grudnia 2016 roku.

W piśmie procesowym z dnia 13 marca 2017 roku (k. 72) powódka sprecyzowała żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki:

1) umowy sprzedaży zawartej dnia 06 października 2016 roku przed notariuszem O. P. w Kancelarii Notarialnej w P. (repertorium A numer (...)), na mocy której M. Ł. sprzedał M. P. należący do niego udział wynoszący 1/2 części, a więc cały przypadający mu udział we własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), o obszarze 0.0701 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...);

2) umowy darowizny zawartej dnia 14 grudnia 2016 roku przed notariuszem O. P. w Kancelarii Notarialnej w P. (repertorium A numer (...)), na mocy której M. P. darowała swojej matce R. P. należący do niej udział wynoszący 1/2 części, a więc cały przypadający jej udział we własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), o obszarze 0.0701 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...);

w celu zaspokojenia wierzytelności w kwocie 198.000 zł wynikającej z zaległych alimentów za okres od maja 1998 roku do lipca 2006 roku (99 miesięcy x 2.000 zł) przyznanych na rzecz E. Ł. na mocy umowy o świadczenie alimentacyjne z dnia 26 sierpnia 1997 roku zawartej w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...), której Sąd Rejonowy w P. nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 05 lutego 1998 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt (...).

Nadto w treści pisma procesowego z dnia 08 maja 2017 roku (k. 81- 89) powódka wskazała, iż domaga się uznania za bezskuteczne w/w czynności w celu zaspokojenia wierzytelności w kwocie 198.000 zł wynikającej z zaległych alimentów za okres od stycznia 1999 roku do października 2007 roku (92 miesięcy x 2.000 zł)+ (14 miesięcy x 1.000 zł) = 198.000 zł. Alimenty na rzecz E. Ł. w kwocie 2.000 zł miesięcznie zostały ustalone na mocy umowy o świadczenie alimentacyjne z dnia 26 sierpnia 1997 roku zawartej w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...), której Sąd Rejonowy w P. nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 05 lutego 1998 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt (...), a następnie na mocy ugody sądowej z dnia 11 stycznia 2007 roku zmniejszonych do kwoty 1.000 zł miesięcznie począwszy od 21 sierpnia 2006 roku (sygn. akt (...)) wraz z odsetkami za okres od dnia wymagalności każdej raty alimentacyjnej tj. od 11 dnia każdego miesiąca do dnia zapłaty, począwszy od stycznia 2000 roku.

Powódka wskazała, iż M. Ł. nie uiszczał dobrowolnie na rzecz powódki oraz jej brata T. Ł. jakichkolwiek kwot. Jedyne przekazane na poczet zaległych alimentów kwoty to:

- 30.000 zł w dniu 22 czerwca 2001 roku, przy czym 15.000 zł na rzecz powódki od syndyka masy upadłości,
- 30.000 zł w dniu 02 sierpnia 2001 roku, przy czym 15.000 zł na rzecz powódki od syndyka masy upadłości,
- 10.000 zł w dniu 05 października 2001 roku, przy czym 5.000 zł na rzecz powódki od syndyka masy upadłości,
- 20.000 zł w grudniu 2001 roku, przy czym 10.000 zł na rzecz powódki od syndyka masy upadłości,
- 2.000 zł w dniu 07 lutego 2002 roku, przy czym 1.000 zł na rzecz powódki od syndyka masy upadłości.

Natomiast w toku postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano łącznie kwotę 17.270,58 zł, przy czym na rzecz powódki kwotę 8.635,29 zł. Wyegzekwowana kwota została zaliczona przez komornika w całości na poczet odsetek od zaległych alimentów, które pokryły część odsetek za okres od września 1998 roku do maja 1999 roku, z który to okres powódka nie domaga się zaspokojenia z tytułu odsetek.

Powódka wskazała, że zaliczyła powyższe wpłaty w następujących sposób:

- 15.000 zł z dnia 22 czerwca 2001 roku na poczet zaległych alimentów za okres od września 1997 roku do listopada 1997 roku oraz odsetek od każdej raty alimentacyjnej za okres od dnia 11 września, 11 października i 12 listopada 1997 roku do dnia 21 czerwca 2001 roku w kwocie 12.059,81 zł oraz odsetek od kwoty 2.000 zł tytułem alimentów za grudzień 1997 roku za okres od listopada 1997 do 21 czerwca 2001 roku w wysokości 1.904,60 zł oraz części zaległych alimentów w wysokości 1.035,59 zł za grudzień 1997 roku łącznie 2.940,19 zł;

- 15.000 zł z dnia 02 sierpnia 2001 roku na poczet zaległych alimentów w kwocie 964,41 zł za grudzień 1997 roku oraz odsetek od tej kwoty za okres od 23 czerwca 2001 roku do 01 sierpnia 2001 roku w wysokości 31,03 zł łącznie 995,44 zł oraz na poczet zaległych alimentów kwocie 6.000 zł za okres od stycznia 1998 roku do marca 1998 roku oraz odsetek od każdej raty alimentacyjnej za okres odpowiednio od dnia 11 stycznia, 11 lutego, 11 marca 1998 roku do dnia 01 sierpnia 2001 roku w łącznej wysokości 11.063 zł, nadto na poczet odsetek od kwoty 2.000 zł tytułem alimentów za kwiecień 1998 roku za okres od 11 kwietnia do 01 sierpnia 2001 roku, w wysokości 1.235,92 zł oraz części zaległych alimentów w kwocie 1.705,64 zł za kwiecień 1998 roku, łącznie 2.941,56 zł;

- 5.000 zł z dnia 05 października 2001 roku na poczet zaległych alimentów w kwocie 294,36 zł za kwiecień 1998 roku oraz odsetek od kwoty 294,36 zł za okres od 02 sierpnia 2001 roku do 04 października 2001 roku w wysokości 15,48 zł łącznie 309,84 zł oraz na poczet zaległych alimentów w kwocie 2.000 zł za maj 1998 roku oraz odsetek od kwoty 2.000 zł za okres od 11 maja 1998 roku do 04 października 2001 roku w wysokości 1.788,66 zł, łącznie 3.788,66 zł a nadto na poczet odsetek zaległych alimentów za czerwiec 1998 roku w kwocie 2.000 zł za okres od 11 czerwca 1998 roku do 04 października 2001 roku w kwocie 901,50 zł;

- 10.000 zł z dnia 01 grudnia 2001 roku na poczet zaległych alimentów w kwocie 2.000 zł za czerwiec 1998 roku oraz pozostałych odsetek od kwoty 2.000 zł za okres od 11 czerwca 1998 roku do 04 października 2001 roku w kwocie 832,91 zł oraz odsetek od kwoty 2.000 zł za okres od 05 października 2001 roku do 30 listopada 2001 roku w kwocie 2.926,61 zł oraz na poczet zaległych alimentów w kwocie 2.000 zł za lipiec 1998 roku oraz odsetek od kwoty 2.000 zł za okres od 11 lipca 1998 roku do 30 listopada 2001 roku w kwocie 1.773,68 zł, łącznie 3.773,86 zł nadto na poczet odsetek od kwoty 2.000 zł tytułem zaległych alimentów za sierpień 1998 roku w kwocie 1.717,81 zł za okres od 11 sierpnia 1998 roku do 30 listopada 2001 roku oraz części zaległych alimentów za sierpień 1998 roku w kwocie 1.581,72 zł, łącznie 3.299,53 zł;

- 1.000 zł z dnia 07 lutego 2002 roku na poczet pozostałej części alimentów za sierpień 1998 roku w kwocie 418,28 zł oraz odsetek od tej kwoty za okres od 02 grudnia 2001 roku do 06 lutego 2002 roku w kwocie 16,39 zł, łącznie 434,67 zł

oraz na poczet odsetek od kwoty 2.000 zł tytułem zaległych alimentów za wrzesień 1998 roku za okres od 11 września 1998 roku do dnia 06 lutego 2002 roku w kwocie 565,33 zł.

W odpowiedzi na pozew z dnia 08 czerwca 2017 roku (k. 100) pozwana R. P. wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powódki kosztami postępowania.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że w dniu 14 grudnia 2016 roku dowiedziała się od córki M. P., że posiadane przez nią oszczędności w kwocie 210.000zł zainwestowała w kupno od M. Ł. tj. ojca jej małoletniego syna, 1/2 części udziału w nieruchomości zabudowanej położonej przy ulicy (...) w P.. W obawie przed podejmowaniem przez córkę dalszych nieroztropnych decyzji pozwana zaproponowała jej, aby posiadane przez siebie udziały darowała pozwanej, na co M. P. wyraziła zgodę. Jeszcze w tym dniu spisały stosowny akt notarialny darowizny przedmiotowych udziałów. Nadto pozwana podniosła, że udział w przedmiotowej nieruchomości zapisała w testamencie małoletniemu wnukowi dla zabezpieczenia jego potrzeb. Pozwana przyjmując darowiznę od córki była przeświadczona, iż udziały w nieruchomości nie są obciążone roszczeniami osób trzecich i zabezpiecza materialnie małoletniego wnuka. Nadto pozwana wskazała, iż M. Ł. posiada też inny majątek tj. nieruchomość zabudowaną położoną w W.. Pozwana podniosła, że ona oraz jej córka działały w dobrej wierze.

W treści pisma z dnia 17 października 2017 roku (k. 170- 174) powódka podtrzymała dotychczasowe stanowisko procesowe, a nadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 26 października 2017 roku (k. 185- 217) pozwana sprecyzowała swoje stanowisko procesowe i wniosła o:

- oddalenie żądania powódki o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy sprzedaży zawartej dnia 06 października 2016 roku Rep (...) na mocy, której M. Ł. sprzedał M. P. należący do niego udział wynoszący 1/2 części, a więc cały przypadający mu udział we własności nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) o obszarze 0.0701 ha, objętej KW nr (...) - z uwagi na brak legitymacji biernej po stronie pozwanej;

-zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu w niniejszej sprawie według norm przepisanych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa prawnego oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

-oddalenie powództwa w zakresie żądania o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy darowizny zawartej w dniu 14 grudnia 2016 roku, Rep. (...) na mocy, której M. P. darowała pozwanej należący do niego udział wynoszący 1/2 części, a więc cały przypadający jej udział we własności nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) o obszarze 0.0701 ha, objętej KW nr (...) - albowiem nie zostały spełnione przesłanki, o których mowa w art. 527 i następnym kc ewentualnie, o której mowa w art. 533 kc (tj. istnienia majątku wystarczającego do zaspokojenia roszczeń dłużnika.

Nadto na podstawie art. 177 §1 pkt 2 kpc pozwana wniosła o zawieszenie postępowania prowadzonego w niniejszej sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania prowadzonego pod. sygn. XII C (...) przez Sad Okręgowy w P. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności obejmującego należności, których ochrony powódka domaga się w niniejszym postępowaniu. W konsekwencji rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie zależy od wyniku w/w sprawy, gdyż ewentualne pozbawienie klauzuli wykonalności tytułu wykonawczego w w/w sprawie spowoduje, iż powódka nie będzie mogła na jego podstawie dochodzić rzekomych roszczeń alimentacyjnych przeciwko dłużnikowi w egzekucji.

W treści pisma procesowego z dnia 10 maja 2018 roku (k. 316- 320) pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w całości, a nadto wniosła na podstawie art. 177 §1 pkt 4 w zw. z art. 366 kpc i art. 527 i następnym kc o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania prowadzonych przez Sąd Okręgowy w P. w sprawach prowadzonych pod sygn. akt (...) i (...)

W piśmie procesowym z dnia 21 sierpnia 2018 roku (k. 385- 402) pozwana wniosła o zawieszenie przedmiotowego postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowań toczących się pod sygnaturą (...) oraz (...), albowiem ich wynik ma wpływ na niniejszej postępowanie, uwzględnienie powództwa czy wniosku w w tych sprawach spowoduje, iż nie będą istniały w stosunku do powódki przesłanki, o których mowa w art. 527 kpc.

Nadto w piśmie procesowym z dnia 25 września 2018 roku (k. 430- 434) pozwana ponownie złożyła wniosek o zawieszenie postępowania, z uwagi na toczące się postępowania w Sadzie Okręgowym w P. w sprawie sygn. akt (...) w powództwa M. Ł. przeciwko E. Ł. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, uwzględnienie powództwa w tej sprawie spowoduje, że nie będą istniały w stosunku do pozwanej przesłanki o których niwa w art. 527 i następnych kc.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W dniu 26 sierpnia 1997 roku D. Ł. oraz M. Ł., pozostając w związku małżeńskim, w imieniu własnym oraz małoletnich dzieci E. i T. Ł. zawarli przed notariuszem O. P., na czas nieokreślony, umowę o świadczenie alimentacyjne, na mocy której M. Ł. poczynając od dnia 01 września 1997 roku zobowiązał się płacić tytułem alimentów na utrzymanie dwojga wspólnych dzieci stron dzieci - E. Ł. i T. Ł. comiesięcznie łączną kwotę 4.000 zł,tj. po 2.000 zł na każde z dzieci. Nadto strony umowy postanowiły, iż określone alimenty będą płacone gotówką, comiesięcznie z góry do rąk D. Ł. do dnia 10-go każdego miesiąca kalendarzowego obowiązywania umowy. W zakresie zobowiązań wynikających z umowy dłużnik poddał się rygorowi egzekucji w myśl art. 777 pkt 4 kpc.

Dowód: wypis aktu notarialnego Rep. A nr (...) (k. 88- 89)

Sąd Rejonowy w P. Wydział VII Rodzinny i Nieletnich postanowieniem z dnia 05 lutego 1998 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt (...) nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 26 sierpnia 1997 roku nr Rep (...) sporządzonemu przed notariuszem O. P..

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego D. Ł. pismem z dnia 11 lutego 1998 roku wszczęła postępowanie egzekucyjne, które toczyło się pod sygnaturą akt (...). Do dnia 18 listopada 2016 roku wyegzekwowano od dłużnika łączną kwotę 17.270,58 zł.

W toku tego postępowania, w 2014 roku, został złożony wniosek o umorzenie postępowania z podrobionym podpisem powódki oraz jej brata. W konsekwencji przedmiotowego wniosku egzekucja została umorzona. W tym przedmiocie Prokuratura Rejonowa w (...)prowadziła postępowanie przygotowawcze. Z opinii sporządzonej na jej zlecenie wynikało, że podpis złożony pod przedmiotowym wnioskiem nie został nakreślony ani przez powódkę ani przez T. Ł..

Dowód: wydruk postanowienia z dnia 05 lutego 1998 roku (14- 15), akta Kmp 65/08, fotokopia opinii biegłego ze sprawy PR Ds. (...).2016

W postępowaniu upadłościowym M. Ł., prowadzącego działalność gospodarczą jako Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w J., w wyniku podziału funduszy masy upadłości tytułem zaległych alimentów na rzecz E. Ł. i T. Ł. w 2005 roku została przekazana kwota 94.058,40 zł.

Dowód: pismo syndyka J. K. z dnia 08 marca 2005 roku (k. 19)

W dniu 11 stycznia 2007 roku powódka oraz M. Ł. zawarli ugodę sądową na mocy, której M. Ł. zobowiązał się płacić na rzecz E. Ł. rentę alimentacyjną w kwocie 1.000 zł miesięcznie, płatną do rąk E. Ł. począwszy od dnia 21 sierpnia 2006 roku do 10-tego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat i to w miejsce renty alimentacyjnej ustalonej w akcie notarialnym sporządzonym w dniu 26 sierpnia 1997 roku, Rep. (...) któremu została nadana klauzula wykonalności w dniu 05 lutego 1998 roku w sprawie (...).

Dowód: ugoda (k.352-353)

M. Ł. tytułem dziedziczenia po matce Z. Ł. zmarłej dnia 22 listopada 2013 roku, na podstawie testamentu uzyskał udział wynoszący 1/2 części w nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...) stanowiącej działkę numer (...), objętej księgą wieczystą KW nr (...). Apelacja od postanowienia została oddalona, a postanowienie o stwierdzeniu nabyciu spadku stało się prawomocne z dniem 06 września 2016 roku.

Wobec powyższego pismem z dnia 07 listopada 2016 roku powódka złożyła wniosek o wszczęcie egzekucji z przedmiotowej nieruchomości. Postępowanie jest prowadzone przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w (...) pod sygnaturą (...). W dacie złożenia wniosku wierzytelność powódki obejmująca okres od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2015 roku wynosiła 248.227,68zł

Dowód: odpis postanowienia z dnia 26 czerwca 2015 roku Sądu Rejonowego (...) w P. sygn. Akt (...) wraz ze stwierdzeniem prawomocności (k. 86), odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 06 września 2016 roku wraz ze stwierdzeniem prawomocności (k. 87), kopia wniosku o wszczęcie egzekucji z dnia 07 listopada 2016 roku (k. 25-26), kopia akt (...),

Możliwość zaspokojenia się przez powódkę z wyżej opisanej nieruchomości została zniweczona albowiem w dniu 06 października 2016 roku przed notariuszem O. P. M. Ł. oraz M. P. zawarli umowę sprzedaży udziału wynoszącego 1/2 części we własności nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...), stanowiącej działkę numer (...), objętej księgą wieczystą nr (...) za kwotę 210.000 zł. Nadto na rzecz M. Ł. została na nieruchomości ustanowiona służebność osobista mieszkania. Z aktu notarialnego wynikało, że cena sprzedaży została zapłacona w całości gotówką poza kancelarią notarialną.

Okoliczność sprzedaży udziału w nieruchomości została ujawniona w toku postępowania egzekucyjnego zainicjowanego przez powódkę.

Strony powyższej umowy pozostawały w stosunku bliskości, mają małoletniego syna.

W dniu 14 grudnia 2016 roku przed notariuszem O. P. M. P. darowała swojej matce R. P. nabyty od dłużnika udział wynoszący 1/2 części przedmiotowej nieruchomości.

Dowód: wydruk kopia aktu notarialnego rep (...) (k. 32- 44), zeznania świadka M. Ł. (e- protokół z dnia 16 maja 2018 roku k. 335), elektroniczny wydruk księgi wieczystej nr (...) (k. 92-2 roku k. 17), wydruk kopii wniosku o wpis w księdze wieczystej wraz z załącznikami (k. 46- 59), zeznania świadka D. Ł. (e-protokół z dnia 27 października 2017 roku k. 221) zeznania świadka D. S. (e-protokół z dnia 27 października 2017 roku k. 222), częściwozeznania świadka M. Ł. (e- protokół z dnia 16 maja 2018 roku k. 335), zeznania powódki (e-protokół z dnia 06 marca 2019 roku)

W momencie zawierania opisanych wyżej umów oprócz powódki i jej brata wierzycielami M. Ł. były także inne podmioty. I tak w dniu 7 czerwca 2016 roku wniosek egzekucyjny przeciwko M. Ł. złożył wierzyciel (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.. Sprawa została zainicjowana przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w (...) i zarejestrowana pod sygnaturą Km 865/16. W dacie wszczęcia postępowania należność w.w. wierzyciela wyniosła 1.380.806,36zł i zasądzona została nakazem, zapłaty pochodzącym w 2008 roku. Z kolei pod sygnaturą Km 1770/16 egzekucje przeciwko ojcu powódki prowadzi (...) S.A.

Przedmiotowe postępowania zostały skierowane do nieruchomości dłużnika położonej w W., dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą (...). Księga wieczysta w.w. nieruchomości wykazuje szereg obciążeń z tytułu hipotek.

W toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego aktualnie przeciwko dłużnikowi doszło do sprzedaży w/w nieruchomości. Sąd Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 15 stycznia 2018 roku wydanym, w sprawie o sygn. akt (...) przysądził na rzecz nabywcy prawo własności nieruchomości za cenę 167.333,33 zł. Koszty przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego opiewają na kwotę ponad 100.000 zł. Powódka i bierze udział w podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości.

Dowód: elektroniczny wydruk księgi wieczystej nr (...) (k. 192-217), zeznania powódki, poświadczona za zgodność z oryginałem kopia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji i wezwania do zapłaty długu (k. 264), kopia akt KM 865/16

W dniu 12 marca 2018 roku przed Sądem Rejonowym (...) w P. w sprawie o sygn. akt IV RC 848/17 E. Ł. i M. Ł. zawarli ugodę, w której treści ustalili, że obowiązek alimentacyjny M. Ł. wobec córki E. Ł., którego wysokość została ostatnio ustalona ugodą sądową zawartą w dniu 11 stycznia 2007 roku w P. w sprawie o sygn. Akt (...) ustał z dniem 01 lipca 2012 roku.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia protokołu z dnia 12 marca 2018 roku zawierającego treść ugody oraz poświadczona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia z dnia 12 marca 2018 roku wydanego w sprawie o sygn. akt (...) SR (...) (k. 318, 319)

M. Ł. miał świadomość istnienia wierzytelności powódki E. Ł. dochodzonej niniejszym pozwem tj. wynoszącej 198.000 zł oraz pozostałych wierzycieli.

Sprzedaż nieruchomości pogłębiła stan niewypłacalności dłużnika M. Ł., zaś wskazana czynność została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, m.in powódki E. Ł.. Oprócz nieruchomości, której dotyczy niniejsze postępowanie oraz nieruchomości egzekwowanej w sprawie (...) dłużnik nie posiadał (ani nie posiada) żadnego majątku, ani żadnych oszczędności. Według oświadczenia dłużnika wydatkował on kwotę uzyskaną ze sprzedaży udziału w nieruchomości na zaspokojenie bliżej nieokreślonych wierzytelności. Na rzecz powódki nie uiścił żadnych należności alimentacyjnych.

Dowód: częściowo zeznania świadka M. Ł. (e-protokół z dnia 16 maja 2018 roku k. 335), zeznania powódki (e-protokół z dnia 06 marca 2019 roku), oświadczenie majątkowe dłużnika złożone na potrzeby wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych datowane na dzień 17 marca 2017 roku (k.111-115).

Powódka oraz jej brat T. są właścicielami połowy nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...), stanowiącej działkę numer (...), objętej księgą wieczystą nr (...). Udział ten odziedziczyli po swoim dziadku S. Ł. (ojcu dłużnika), a to na podstawie testamentu notarialnego z dnia 29 lipca 1992 roku, co zostało potwierdzone postanowieniem o zmianie stwierdzenia nabycia spadku po wyżej wymienionym, wydanym przez Sąd Rejonowy Poznań Grunwald i J. w P. w sprawie (...) w dniu 28 stycznia 2015 roku. Orzeczenie jest prawomocne. W postępowaniu tym M. Ł. przedłożył testament własnoręczny swego ojca datowany na dzień 30 grudnia 1995 roku, z którego wynikało, że do spadku została powołana wyłącznie żona spadkodawcy Z. Ł.. Dokument ten nie został uwzględniony jako podstawa dziedziczenia po S. Ł..

Wyżej wymienionym postanowieniem dokonano zmiany prawomocnego postanowienia z dnia 9 października 1996 roku, którym Sąd Rejonowy w P. w sprawie (...) stwierdził nabycie spadku po S. Ł. na podstawie ustawy przez żonę spadkodawcy i jego dzieci (w tym dłużnika) po 1/4 części przez każdego z nich. W postępowaniu tym brał udział m.in. dłużnik M. Ł. jako spadkobierca ustawowy.

Obecnie wniosek o zmianę postanowienia z dnia 28 stycznia 2015 roku w sprawie (...) stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu własnoręcznego S. Ł. z dnia 30 grudnia 1995 roku wniosła R. P. uzasadniając swój interes prawny wszczęciem przez powódkę niniejszego postępowania.

Dowód: kopia akt sprawy (...), kopia wniosku o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku k.390-391

Na podstawie umowy z dnia 31 sierpnia 2015 roku dłużnik zwolnił powódkę oraz T. Ł. z długu w postaci zachowku po ojcu. Pismem z dnia 10 lipca 2017 roku cofnął swe oświadczenie woli z powołaniem się na błąd.

Dowód: umowa o zwolnienie z długu k.313, oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli k.366.

W czasie trwania niniejszego postępowania pozwana zainicjowała postępowanie o ustalenie nieważności umowy alimentacyjnej. Dłużnik zaś wystąpił przeciwko powódce oraz T. Ł. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

Dowód: pozew z dnia 06.08.2018 roku k386-388, okoliczności znane Sądowi z urzędu

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów oraz kopii dokumentów, w tym potwierdzonych za zgodność przez pełnomocnika, które mają moc oryginałów. Sąd uznał te dokumenty za całkowicie wiarygodne i wystarczające dla uwzględnienia powództwa, nie były one kwestionowane przez strony, jak również nie budziły wątpliwości Sądu. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 kpc dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 kpc dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd za wiarygodne w całości uznał zeznania powódki albowiem znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w toku niniejszego postępowania, w szczególności dokumentach znajdujących się w aktach postępowań egzekucyjnych.

Sąd pominął dowód z zeznań pozwanej R. P. i świadka M. P.. W toku postępowania mimo kilkakrotnie kierowanych wezwań do osobistego stawiennictwa świadek i pozwana nie stawiały się na wezwania Sądu, każdorazowo usprawiedliwiając swoją nieobecność stanem zdrowia wykluczającym stawienie się na rozprawie. Wobec powyższego, na rozprawie w dniu 28 listopada 2018 roku Sąd, działając na podstawie art.242kpc, wyznaczył ostateczny termin przesłuchania pozwanej oraz świadka na dzień 6 marca 2019 roku. Na termin ostatniej rozprawy świadek i pozwana ponownie nie stawiały się i tym razem przedkładając zaświadczenia lekarskie stwierdzające niezdolność do stawienia się w Sądzie. Ponieważ w sprawie zostały już przeprowadzone wszystkie dowodu dalsze odraczenie rozprawy spowodowałoby zwłokę w postępowaniu.

Sąd jako wiarygodne uznał zeznania świadka D. S.. Treść zeznań była spójna i logiczna, nadto korespondowała z pozostałym materiałem dowodnym.

Sąd nadto dał wiarę zeznaniom D. Ł., świadek jest byłą żoną dłużnika, pierwotnie jako przedstawiciel ustawy powódka wystąpiła do komornika z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, w ocenie Sądu świadek miała bezpośrednią wiedzę o sytuacji majątkowej dłużnika oraz przebiegu postępowania egzekucyjnego.

Nie miały większego znaczenia zeznania świadka M. K.. Świadek miała pobieżną wiedzę na temat relacji dłużnika z M. P., sama pozostając z nimi w luźnych kontaktach. Z pewnością zaś zeznania te nie pozostają w kontrze do tezy, że dłużnika z kupującą łączył stosunek bliskości.

Sąd za wiarygodne w części uznał zeznania świadka M. Ł.. Twierdzenia dotyczące jego stanu posiadania, istniejących zadłużeń Sąd zweryfikował w oparciu o pozostały materiał dowody. Świadek podawał sprzeczne fakty dotyczące powyższych okoliczności.

Sąd oddalił wniosek powódki o przeprowadzenie dowodu z nagrań oraz fotografii na okoliczność relacji łączącej M. P. z dłużnikiem. Przedłożony materiał dowody był kwestionowany przez stronę pozwaną, nadto dotyczył okoliczności, które miały miejsce już po zawarciu przedmiotowej umowy sprzedaży. Sąd w niniejszym postępowaniu badał przede wszystkim istnienie stosunku bliskości między dłużnikiem, a osoba trzecią na moment dokonania skarżonej czynności. Na podstawie przedłożonego materiału dowodnego Sąd nie mógł ustalić tych okoliczności. Nadto oceniając kwestię stosunku bliskości dłużnika z M. P. Sąd posiadając wiedzę co do faktu bezspornego jakim jest posiadanie przez nich wspólnego syna, dokonywał oceny relacji z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego.

Sąd oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu z dokumentów postępowania upadłościowego M. Ł., uznając go jako zbędny. W ocenie Sądu przeprowadzenie tego dowodu prowadziłoby wyłącznie do zbędnego przedłużania postępowania. Z niekwestionowanego przez pozwaną pisma syndyka masy upadłości z dnia 8 marca

2005 roku (k.19) wynika jednoznacznie jaka kwota wierzytelności alimentacyjnych została zaspokojona. Analiza innych dokumentów postępowania upadłościowego jest całkowicie zbędna zwłaszcza, żadna ze stron niniejszego postępowania nie formułowała twierdzeń wymagających dodatkowej weryfikacji

Sąd oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego na okoliczność ustalenia wartości udziału w nieruchomości. Wniosek ten został powołany przez stronę pozwaną w związku z twierdzeniami, że drugi z udziałów w nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr (...), formalnie należący do powódki i jej brata na skutek dziedziczenia po S. Ł., w istocie jest własnością dłużnika albowiem ojciec dłużnika, a dziadek pozwanej i jej brata, po sporządzeniu testamentu, na podstawie zostało stwierdzone nabycie spadku na ich rzecz, sporządził testament własnoręczny, w którym do spadku powołał dłużnika. Okoliczność ta stała się przedmiotem postępowania zainicjowanego przez pozwaną o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po S. Ł.. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z tych samych przyczyn, które legły u podstaw postanowienia oddalającego wniosek o zawieszenie niniejszego postępowania z uwagi na sprawę (...), o czyn w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Przed przystąpieniem do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy odnieść należy się do licznych wniosków pozwanej o zawieszenie przedmiotowego postępowania z uwagi na inne zainicjowane w jego toku sprawy.

Po pierwsze, Sąd oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia postępowanie toczącego się przed Sądem Rejonowym (...) w P., pod sygn. akt (...), z powództwa R. P. o stwierdzenie nieważności umowy o świadczenie alimentacyjne zawartej w dniu 26 sierpnia 1997 roku pomiędzy rodzicami powódki. Pozwana powództwo wywiodła nadstawie art. 58 kc i 189 kpc. W ocenie Sądu R. P. nie ma interesu prawnego w kwestionowaniu umowy o świadczenia alimentacyjne, a ewentualne zarzuty w tym przedmiocie mogła podnosić w niniejszym postępowaniu (przy czym same twierdzenia akcentujące wygórowana wysokość świadczeń nie mogą stanowić o skutecznym poważeniu ważności kontraktu). Nie można też pominąć okoliczności, że na podstawie umowy notarialnej zapatrzonej w klauzulę wykonalności, zmienionej następnie ugodą sądową zaopatrzoną w klauzulę wykonalności, toczyło się postępowanie egzekucyjne od 1998 roku. Dłużnik znosił egzekucję, a umowa alimentacyjna została zakwestionowana przez niego dopiero w toku niniejszego postępowania, czyli po prawie 20 latach jej obowiązywania. Jeśli do tego dodać, że dłużnik pozostaje w bliskich relacjach z córką pozwanej, to dojść należy do wniosku, że czynności podejmowane przez pozwaną polegające na zainicjowaniu tego dodatkowego postępowania podjęte zostały dla przewleczenia niniejszej sprawy.

Z podobnych względów Sąd oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się postępowania z powództwa M. Ł. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności przeciwko E. Ł. i T. Ł. zarejestrowane pod sygn. akt. XII C (...), (...), (...). Jeśli chodzi o postępowanie przeciwko bratu powódki to oczywiste jest rozstrzygnięcie w tej sprawie nie ma jakiegokolwiek związku z rozstrzygnięciem w sprawie niniejszej. Co się zaś tyczy postępowania w sprawie (...) to zważyć trzeba, że pozwana w wyniku stwierdzenia bezskuteczności czynności prawnej wobec powódki nie stanie się automatycznie dłużnikiem powódki. Jej zobowiązanie polega na znoszeniu egzekucji z jej majątku pomimo, że nie jest ani dłużnikiem osobistym, ani rzeczowym. Powódka będzie mogła prowadzić egzekucję z nieruchomości należącej do pozwanej dysponując tytułem wykonawczym oraz prawomocnym wyrokiem uwzględniającym skargę paulińską. Nie zmienia to faktu, że cały czas dłużnikiem egzekwowanym będzie M. Ł.. Zważyć trzeba, że w ramach zabezpieczenia w sprawie (...) postępowanie egzekucyjne zostało zawieszone (zażalenie pozwanej nie zostało jeszcze rozpoznane), a zatem obecnie egzekucja nie toczy się. W ocenie Sądu czynności podejmowane w ramach zabezpieczenia powództwa stanowią wystarczają ochronę dla pozwanej przed przedwczesnym kierowaniem postępowania do nieruchomości stanowiącej jej własność. W tym miejscu wskazać też trzeba, że w istocie powódka i dłużnik, w ramach ugody sądowej zawartej w dniu 12 marca 2018 roku ustalili, że obowiązek alimentacyjny ojca względem powódki ustał w dniu 1 lipca 2012 roku. Ta okoliczność niewątpliwie stanowi podstawę do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego co do roszczeń do wskazanej w ugodzie dacie. Zważyć jednak należy, iż wierzytelność zgłoszona do ochrony w niniejszej sprawie pochodzi z okresu wcześniejszego.

Nadto Sąd oddalił wnioski o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się postępowanie o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po S. Ł. przed Sądem Rejonowym (...) w P., w sprawie sygn. akt (...). Przed Sądem Rejonowym (...) w P. toczyła się już sprawa o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po S. Ł.. Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 roku Sąd stwierdził, że spadek po nim nabyli po 1/2 części E. Ł. i T. Ł. na podstawie testamentu notarialnego. Sąd nie uwzględnił przedłożonego przez M. Ł. w tamtejszym postępowaniu testamentu własnoręcznego zmarłego, którym uczynił spadkobierczynią swoją żonę. Sąd jest związany prawomocnym postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 roku. W ocenie Sądu wynik postępowania zainicjowanego przez pozwaną jest niepewny, albowiem interes prawny pozwanej bardzo wątpliwy.

Zgodnie z treścią art. 527 kc gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. **Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.**

Jak wynika z art. 531§ 2 kc w wypadku gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić **bezpośrednio** przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną **albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.**

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 września 2015 roku, w sprawie (...) wypowiedział się, iż z punktu widzenia potrzeby ochrony wierzyciela nie ma znaczenia kilkakrotny i wielopodmiotowy transfer korzyści majątkowej, jeżeli korzyść ta wyszła z majątku dłużnika (lub do niego nie weszła) w okolicznościach usprawiedliwiających roszczenie paulińskie wierzyciela (art. 527 kc). Dlatego w art. 531 § 2 kc przewidziano wprost możliwość wystąpienia wierzyciela bezpośrednio przeciwko ostatniemu nabywcy korzyści i jednocześnie domagania się uznania za bezskuteczną wobec wierzyciela ostatniej czynności prawnej z udziałem ostatniego nabywcy korzyści. W razie rozporządzenia korzyścią majątkową przez osobę trzecią na rzecz dalszej osoby, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko tej osobie i zaskarżyć czynność prawną, w której uczestniczyła (art. 531 § 2 kc).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 marca 2017 roku w sprawie (...) wyraził stanowisko, które Sąd orzekający w sprawie niniejszej całkowicie podziela, że w sprawach, których dotyczy art. 531 § 2 k.c. **zakres przesłanek uznania czynności prawnej za bezskuteczną wobec powoda ze skutkiem przewidzianym w art. 532 k.c. jest co do zasady szerszy. Uwzględnienie powództwa zaskarżającego czynność prawną, którą osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz kolejnej osoby, zależy w pierwszej kolejności od wykazania wynikających z art. 527 § 1 k.c. przesłanek uzasadniających uznanie bezskuteczności czynności prawnej dłużnika przysparzającej korzyść osobie trzeciej.** Ze względu na to, że osoba trzecia nie jest biernie legitymowana w sprawie o ubezskuteczenie dokonanego przez nią rozporządzenia uzyskaną od dłużnika korzyścią na rzecz kolejnej osoby, **w sentencji wyroku nie orzeka się o bezskuteczności wobec powoda czynności prawnej dłużnika przysparzającego korzyść osobie trzeciej,** jednak ustalenie w tej sprawie przesłanek warunkujących **ubezskuteczenie czynności prawnej dłużnika jest koniecznym warunkiem orzeczenia o bezskuteczności wobec powoda czynności prawnej, którą osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz kolejnej osoby.** Ponadto art. 531 § 2 k.c. uzależnia uwzględnienie powództwa zaskarżającego czynność prawną, którą osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od dłużnika na rzecz kolejnej osoby od tego, aby osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną. **Dla uznania za bezskuteczną czynności prawnej osoby trzeciej nie jest natomiast konieczne uprzednie**

lub jednocześnie uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika w procesie skierowanym przeciwko osobie trzeciej.

Biorąc pod uwagę podane wyżej argumenty stwierdzić należy, że okoliczności warunkujące bezskuteczność umowy sprzedaży zawartej pomiędzy dłużnikiem, a M. P. były w niniejszej sprawie przesłankami orzekania w zakresie żądania ubezskutecznienia umowy darowizny zawartej pomiędzy pozwaną a jej córką.

Zgodnie ze S. Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 27 kwietnia 2018 roku, (...)), skarga pauliańska ma na celu ochronę wierzytelności przed uniemożliwieniem wierzycielowi przez dłużnika przymusowego jej zaspokojenia z jego majątku, wskutek dokonania czynności prawnych umniejszających ten majątek i przysparzających korzyści osobom trzecim. Pokrzywdzenie w rozumieniu art. 527 § 2 kc, to stan rzeczywistej niewypłacalności dłużnika w ogóle lub niewypłacalności w wyższym stopniu niż przed dokonaniem czynności prawnej. Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia niewypłacalności dla oceny podstaw skargi pauliańskiej. Niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 kc należy rozumieć jako, stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Dochodzi do tego w drodze dokonania przez dłużnika czynności prawnej polegającej na przesunięciu składników majątkowych, powodującym uszczuplenie masy majątkowej i braku składników, z których można przeprowadzić egzekucję. Chodzi przy tym o aktualną niewypłacalność dłużnika. Dla wykazania niewypłacalności nie jest konieczne ogłoszenie upadłości dłużnika. Nie ma uzasadnienia dla utożsamiania niewypłacalności w rozumieniu art. 527 § 2 kc z przyczynami ogłoszenia upadłości, przewidzianymi w art. 10 i 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku, Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 2344), ponieważ znaczenie prawne ma jedynie to, czy czynność prawna dłużnika mogła spowodować lub pogłębić jego niewypłacalność istniejącą w chwili jej zaskarżenia i utrzymującą się do dnia wydania orzeczenia.

Uznanie czynności prawnej za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzyciela wymaga wykazania przez niego, że stanowi ona samodzielnie lub w powiązaniu z innymi zdarzeniami **warunek konieczny niewypłacalności lub powiększenia niewypłacalności**. Jeżeli niemożność pełnego, przymusowego zaspokojenia wierzytelności powstała także bez dokonania przez dłużnika zaskarżonej czynności prawnej, żądanie jej ubezskutecznienia nie może być uznane za zasadne. Istotne jest dla zbadania pokrzywdzenia, czy w przypadku niedokonania konkretnej czynności wierzyciel faktycznie zostałby zaspokojony. Ocena zaistnienia pokrzywdzenia wierzyciela w tym znaczeniu, powinna być dokonana według chwili wyrokowania. Niewystarczające jest stwierdzenie, takiego stanu majątku dłużnika tylko w chwili zaskarżenia czynności prawnej. Nie ma znaczenia, czy stan uniemożliwiający zaspokojenie wierzytelności istniał w chwili działania czynności prawnej przez dłużnika.

W literaturze podkreśla się, że **dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli**, gdy zdaje sobie sprawę (uświadamia sobie), że wskutek dokonania czynności prawnej z osobą trzecią może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Jednak samo pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika – wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Innymi słowy wystarczająca będzie u dłużnika świadomość możliwości wystąpienia pokrzywdzenia. Wskazuje się również, że dostateczną przesłanką przyjęcia działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli jest istnienie **ogólnej świadomości co do tego, iż w wyniku podejmowanych czynności może on być niewypłacalny lub stan jego niewypłacalności może się pogłębić** (zob. L. Stecki (w:) Kodeks..., s. 520).

Przesłanki do wniesienia skargi pauliańskiej muszą zostać spełnione łącznie.

Z treści art. 527 § 2 kc wynika, że wierzyciel pauliański powinien udowodnić jedynie związek między zaskarżoną czynnością dłużnika a stanem jego niewypłacalności (verba legis: „jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny”) i tylko w tym zakresie obciąża go ciężar dowodu omawianej obiektywnej przesłanki skargi pauliańskiej (art. 6 k.c.). Oznacza to, że na osobie trzeciej spoczywa ciężar dowodu wystąpienia innej, realnej przyczyny nieefektywności egzekucji wierzyciela pauliańskiego i wpływu tej przyczyny na tę nieefektywność (np. częściowo, całkowicie).

Należy wskazać, iż w niniejszej sprawie pierwsza czynność prawna dłużnika tj. umowa sprzedaży udziału w nieruchomości została dokonana w dniu 06 października 2016 roku. Dłużnik M. Ł. dokonał zaskarżonej czynności świadom istniejących zadłużeń wobec powódki. M. Ł. nie przeczył istnieniu umowy o roszczenia alimentacyjne oraz ugody, na mocy której renta alimentacyjna na rzecz powódki została obniżona do kwoty 1.000 zł miesięcznie. Postępowanie egzekucyjne toczyło się od 1998 roku. Nadto, wówczas było mu wiadome, że córka nie jest jedynym jego wierzycielem, a jego możliwości zarobkowe są ograniczone, albowiem dłużnik nie osiągał regularnych dochodów, a nadto ciążył na nim obowiązek alimentacyjny wobec małoletniego syna pochodzącego ze związku z M. P.. Z akt postępowania egzekucyjnego dołączonych do sprawy niniejszej wynika jednoznacznie, że dzieci dłużnika nie były i nie są jego jedynymi wierzycielami.

Istotne jest, że powódka nie zaspokoila swojej wierzytelności z ceny sprzedaży. Kwota 210.000 zł, zgodnie z wersją M. Ł., została przekazana na spłatę bliżej nieokreślonych zobowiązań dłużnika. Zważyć przy tym należy, że M. P. to osoba bliska dla dłużnika - matka jego dziecka - a jak wynika z aktu notarialnego cena sprzedaży miała zostać przekazana poza kancelarią notarialną w gotówce. Okoliczności te budzą wątpliwości co do rzeczywistego transferu pieniędzy pomiędzy stronami transakcji, w efekcie której powódka nie mogła już skierować egzekucji do spornej nieruchomości. Dokonując sprzedaży udziału w nieruchomości dłużnik zwiększył stan swej niewypłacalności.

Nadto trudno przyjąć wniosek przeciwny aniżeli taki, że M. Ł. działał na szkodę wierzycieli, a w tym przypadku powódki E. Ł.. Bezspornie obejmował świadomością i zdawał sobie sprawę, iż wyzbywa się majątku, z którego możliwe będzie prowadzenie egzekucji. Przemawia za tym także okoliczność, że dłużnik po nabyciu własności udziału 1/2 części w przedmiotowej nieruchomości, nie ujawnił swojego prawa w treści księgi wieczystej.

W oparciu o zgromadzone dokumenty, a także treść zeznań samego dłużnika, Sąd stwierdził, iż powódka w sposób wystarczający wykazała stan niewypłacalności M. Ł. i to zarówno w dacie dokonania zaskarżonych czynności, wniesienia pozwu, jak i momencie wyrokowania. .

Faktem jest, że dłużnik M. Ł. ma także innych wierzycieli poza powódką, niemniej jednak przyjmując, że wartość udziału 1/2 części w przedmiotowej nieruchomości wynosi co najmniej 210.000 zł (cena sprzedaży) powódka miałaby możliwość zaspokojenia przynajmniej części (uwzględniając, że wierzycielem alimentacyjnym jest także jej brat) swojej wierzytelności w wysokości 198.000 zł. W przypadku przystąpienia do egzekucji z tego składnika majątku innych wierzycieli powódka miałaby pierwszeństwo przed nimi, gdyż należy zważyć, że egzekucja alimentów ma pierwszeństwo przed egzekucją innych zobowiązań.

Na uwzględnienie nie zasługiwało twierdzenie strony pozwanej, że powódka może zaspokoić swoją wierzytelność z innego składnika majątku dłużnika tj. nieruchomości położonej we W., albowiem uzyskana w toku postępowania egzekucyjnego cena licytacyjna ze sprzedaży tej nieruchomości wyniosła 167.333,33 zł, koszty postępowania egzekucyjnego ustalono na kwotę ponad 100.000 zł. Niemniej jednak biorąc pod uwagę powstałe koszty postępowania egzekucyjnego oraz wysokość wierzytelności powódki, nie będzie ona w stanie jej zaspokoić całej swej wierzytelności z uzyskanej ceny sprzedaży. Ewentualne uzyskane z tego tytułu przez powódkę świadczenie zredukuje wysokość jej wierzytelności, co będzie miało znaczenie także dla egzekucji z nieruchomości pozwanej.

Należy przy tym jednak podkreślić, że nie jest konieczne ustalenie matematyczne zakresu zaspokojenia wierzytelności powódki w przyszłości (w tym w ramach podziału sumy uzyskanej z egzekucji). W ocenie Sądu o tym, czy i w jakim czasie wierzyciel uzyska zaspokojenie swojej wierzytelności prowadząc egzekucję decyduje wiele czynników (uzyskana cena, wysokość kosztów, inne wierzytelności etc). Okoliczności te, istotne dla skuteczności egzekucji, nie mogą być znane w chwili orzekania w oparciu o art. 527 kc, a tym samym nie mogą mieć wpływu na treść orzeczenia w tym znaczeniu, że nie mogą warunkować ani ograniczać zakresu uprawnienia wierzyciela przewidzianego w tym przepisie. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05 czerwca 2002 roku, sygn. akt (...) uwzględnienie skargi pauliańskiej skutkuje tzw. bezskutecznością względną zaskarżonej czynności, a wyrok nie ma na celu określenia, czy też ograniczenia wysokości wartości przedmiotu tej czynności.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że M. P. i M. Ł. łączył stosunek bliskości w chwili zawierania umowy sprzedaży. Zatem należy przyjąć, że M. P. wiedziała o istnieniu wierzytelności powódki oraz konsekwencjach dokonywanej czynności dla możliwości zaspokojenia wierzycieli M. Ł..

W toku postępowania dowodowego strona pozwana próbowała wykazać, iż jej córka M. P. nie pozostaje w bliskiej relacji z M. Ł., są oni silnie skonfliktowani, a nadto córka i wnuk wspólnie z nią zamieszkują w S., a nie w przedmiotowej nieruchomości położonej w P. przy ulicy (...). Po pierwsze zważyć należy, iż pozwana nie dowiodła, że obecnie jej córka i dłużnik pozostają w jakimkolwiek konflikcie. Po drugie dla oceny czy M. P. jest osobą bliską dla M. Ł. nie ma znaczenia, czy osoby te zamieszkują ze sobą, a nawet czy obecnie pozostają ze sobą w faktycznym, związku. Niewątpliwie jest bowiem, że mają wspólne małe dziecko. W ocenie Sądu rodzicielstwo jest elementem, który stanowi o bliskości dwóch osób. Niewątpliwie w chwili dokonania umowy sprzedaży M. P. i M. Ł. pozostawali w stosunku bliskości, a twierdzenia przeciwne pozwanej miały charakter gołosłowny.

Jednocześnie w toku postępowania dowodowego pozwana nie obaliła żadnym dowodem domniemania wynikającego z art.527§3 kpc, a zatem przyjąć należało, iż kupująca wiedziała, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia powódki.

Biorąc pod uwagę podane wyżej argumenty uznać należało, że umowa sprzedaży zawarta pomiędzy dłużnikiem a M. P. była wobec powódki bezskuteczna.

Zaledwie po dwóch miesiącach M. P. darowała udział w nieruchomości swojej matce. W świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego nie było uzasadnionych powodów aby dokonywać w/w umowy darowizny, a wyjaśnienia pozwanej w tym zakresie są nie tylko gołosłowne, ale także sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Jeżeli celem jej dokonania było zabezpieczenie materialne wnuka pozwanej, a wspólnego dziecka M. P. i M. Ł., ten sam skutek mógł zostać odniesiony np. poprzez dokonanie darowizny przez M. P. na rzecz syna.

Ponieważ umowa pomiędzy pozwana a jej córką nastąpiła pod tytułem darmym to bez znaczenia pozostaje, czy pozwana wiedziała, czy nie o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną (art.531§2kc).

Co się tyczy zarzutu pozwanej, że dłużnikowi przysługuje wobec powódki roszczenie z tytułu zachowku po S. Ł. (albowiem skutecznie cofnął on oświadczenie o zrzeczeniu się prawa do zachowku po ojcu) to stwierdzić trzeba, że zarzut ten nie mógł on mieć żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Nie odnosząc się do kwestii skuteczności czynności polegającej na cofnięciu przez M. Ł. oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do zachowku, zważyć trzeba, że nawet w sytuacji gdyby dłużnik mógł dochodzić od powódki roszczenia o zachówek to dla bytu tytułu wykonawczego i istnienia wierzytelności alimentacyjnej powódki nie ma to żadnego znaczenia. Wierzytelność alimentacyjna nie może być bowiem umorzona przez potrącenie, co jednoznacznie wynika z treści art.505pkt 2kc.

W kontekście wskazywanych przez stronę pozwaną okoliczności stanowiących podstawę oświadczenia dłużnika o zrzeczeniu się zachowku to ubocznie podnieść należy, że przepisy dotyczące obowiązku alimentacyjnego są przepisami bezwzględnie obowiązującymi (art. 128 i nast. krio). Oznacza to, iż nie można ich uchylić w drodze umowy bądź innej czynności prawnej. Roszczeń alimentacyjnych nie można się zrzec (np. podpisując umowę o zrzeczenie się alimentów) aczkolwiek można ich nie dochodzić od osoby zobowiązanej. Oświadczenie albo umowa o zrzeczeniu się alimentów jest umowa nieważną (niezgodną z prawem). Nie może stanowić podstawy dochodzenia jakiegokolwiek roszczenia. Ze względu na fakt, iż roszczenia alimentacyjne mają charakter ściśle osobisty, nie można ich również przenieść na inną osobę.

Mając na uwadze wszystkie okoliczności sprawy Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki E. Ł. umowę darowizny zawartą pomiędzy M. P. a pozwaną R. P. przed notariuszem O. P. (rep. (...)), na mocy której M. P. darowała swojej matce R. P. udział wynoszący 1/2 w prawie własności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą numer (...), a to w celu zaspokojenia wierzytelności

powódki w kwocie 198.000zł z tytułu alimentów należnych od dłużnika M. Ł. za okres od stycznia 1999 roku do października 2007 roku, na podstawie umowy o świadczenie alimentacyjne z dnia 26 sierpnia 1997 roku zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem O. P. (rep. (...)), której Sąd Rejonowy w P. nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 5 lutego 1998 roku w sprawie (...) w wysokości 2000 zł miesięcznie, a następnie na mocy ugody sądowej z dnia 11 stycznia 2007 roku zawartej przed Sądem Rejonowym w P.w sprawie (...) obniżonych do kwoty 1.000zł miesięcznie, wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie w płatności od dnia wymagalności każdej raty alimentacyjnej tj. od 11 dnia każdego miesiąca do dnia zapłaty, począwszy od stycznia 2000 roku.

Sąd oddalił powództwo o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowę sprzedaży zawartą w dniu 06 października 2016 roku między M. P. a M. Ł. uznając, iż badanie okoliczności związanych z bezskutecznością tej umowy stanowi jedynie przesłankę orzekania w sprawie niniejszej i nie znajduje odzwierciedlenia w treści sentencji wyroku (o czym wyżej była mowa szerzej).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc i obciążył nimi pozwaną w całości pomimo, że jedno ze zgłoszonych przez powódkę żądań zostało oddalone. Zważyć bowiem trzeba, że Sąd w postępowaniu badał umowę z dnia 6 października 2016 roku i uznał wszelkie twierdzenia strony powodowej w tym zakresie za udowodnione. Z tego tytułu uznać należało, że zapadłe rozstrzygnięcie jest w całości zgodne z intencją powódki. W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10.367 zł, na którą to kwotę składają się 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 4.950 zł tytułem uiszczonej opłaty od pozwu oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSO Anna Łosik